

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Antoni
Nazwisko: Iglewski
Miejsce urodzenia: Radziejów
Data urodzenia: 01-01-1899
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Julia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta kontrolne śledztwa prowadzonego przez Wydz. Śledczy WUBP w Krakowie w sprawie likwidacji lewicowych grup partyzanckich, członków PPR, radzieckich skoczków spadochronowych i obywateli narodowości żydowskiej w okresie od jesieni 1943 do stycznia 1945 oraz w sprawie rozpracowywania organizacji komunistycznych i współpracy z krakowskim gestapo podczas okupacji. Śledztwo przeciwko Antoniemu Iglewskiemu pseud. „Ponar” zostało wszczęte postanowieniem oficera śledczego WUBP w Krakowie (Ds.30/49) z 28.02.1948. Został zatrzymany w czasie aresztowań cichociemnych w okresie od listopada do grudnia 1948. W toku śledztwa ustalono, że w 1940 roku w południowej części województwa krakowskiego i kieleckiego zawiązano organizację konspiracyjną ZWZ, następnie AK. W 1943 roku organizowano na tym terenie inspektorat „Maria”. Antoni Iglewski został przetrzucony z Anglii do Polski, gdzie został zastępcą inspektora inspektoratu „Maria”. Przeszkolił i zorganizował siedem grup dywersyjnych. Sprawę „Ponara” rozpracowywał PUBP w Miechowie. Został aresztowany postanowieniem Prokuratury Sądu Okręgowego w Krakowie z 30.12.1948 (X.Ds. 394/48). Osadzony w Areszcie Śledczym WUBP w Krakowie. 31.12.1949 przekazany do MBP w Warszawie. Aktem sporządzonym 21.06.1951 przez oficera śledczego WUBP w Krakowie Antoni Iglewski pseud. „Ponar”, „1003” został oskarżony o to, że: 1) W lipcu 1944 jako dowódca batalionu szturmowego 106 DP AK i trzeci zastępca dowódca tejże dywizji, „idąc na rękę władzy państwa niemieckiego działał na szkodę Państwa Polskiego” przez to, że: a) opracował projekt układu między 106 DP AK, a władzami niemieckimi przewidujący pomoc AK przy ściąganiu kontyngentów przez Niemców, pomoc AK dla niemieckich władz administracyjnych w wypełnianiu ich czynności służbowych oraz obronę niemieckich władz administracyjnych przez AK przed desantem radzieckim; b) współdziałał przy organizowaniu konfrontacji oficerów 106 DP AK a przedstawicielami władz niemieckich w szczególności gestapo; 2) W 1944 roku na terenie powiatu miechowskiego i sąsiednich jako szef dywersji inspektoratu AK „Maria”, a następnie dowódca batalionu szturmowego 106 DP AK idąc na rękę władzy państwa niemieckiego przekazywał podległym sobie dowódcom i oddziałom rozkazy dowódcy 106 DP AK zakazujące walki z Niemcami, a nakazujące likwidację partyzantów radzieckich, komunistów, w szczególności członków PPR, GL, AL oraz członków innych organizacji lewicowych, „czym spowodował masowe mordy wymienionych osób dokonywanych przez dowódców i członków podległych mu oddziałów dywersyjnych, przy czym sam w wielu wypadkach wydawał bezpośrednio rozkazy rozstrzelania jeńców i skoczków radzieckich”. W materiałach znajduje się odpis wyroku Sądu Wojewódzkiego w Krakowie (IV K.141/52) z 30.05.1953, na mocy którego został uznany winnym. Skazano go na karę 12 lat więzienia z pozbawieniem praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 6 lat. Wyrokiem Sądu Najwyższego z 29.03.1953 kara została zmniejszona do 8 lat więzienia i 4 lat utraty praw obywatelskich.

IPN Kr 07/2366 (2477/III).

Akta kontrolne śledztwa prowadzonego przez Wydz. Śledczy WUBP w Krakowie/ Dep. Śledczy MBP w Warszawie przeciwko Angoniemu Iglewskiemu, zawierające głównie protokoły przesłuchania go w charakterze podejrzanego i świadka z okresu od 10.01.1950 do 01.03.1954. Śledztwo przeciwko niemu zostało wszczęte postanowieniem oficera śledczego WUBP w Krakowie (A-Ds. 30/42) z 28.02.1949.

IPN BU 0298/626 (778/X), IPN BU 01264/180 (778/X), IPN BU 0298/338 (250/X/68).

Materiały administracyjne Dep. III MBP z lat 1944-1949. Znajduje się w nich akt oskarżenia sporządzony 21.06.1951 przez oficera śledczego WUBP w Krakowie przeciwko oskarżonym o „likwidację lewicowych grup partyzanckich”. Antoni Iglewski pseud. „Ponar”, „1003” został oskarżony o to, że jako dowódca batalionu szturmowego 106 DP AK i trzeci zastępca dowódcy tejże dywizji opracował projekt układu z władzami niemieckimi, współorganizował konferencję z przedstawicielami gestapo oraz przekazywał i realizował rozkazy likwidacji partyzantów radzieckich i komunistów. Akta zawierają również kserokopie egzemplarzy prasy podziemnej z okresu okupacji, ulotek, pism (np. „Na Straży”), oryginalnych dokumentów dotyczących działalności AK na terenie Małopolski oraz spis osób z terenu powiatu miechowskiego poszukiwanych przez UB.

IPN BU 0296/29 t. 1 (2/KS/148).

Materiały administracyjne z zasobów bibliotecznych MSW zawierające. „Wspomnienia z lat 1939-1945” autorstwa Antoniego Iglewskiego pseud. „Nieczuja”, „Ponar”, „Antoni”, „Vanadi”. Antoni Iglewski był członkiem AK, w której pełnił szereg funkcji. Był komendantem Okręgu Białostok, zastępcą komendanta Obszaru Białostok, zastępcą komendanta Okręgu Częstochowskiego, zastępcą dowódcy 106 DP AK, szefem dywersji Inspektoratu „Maria” i dowódcą Samodzielnego Partyzanckiego Baonu Szturmowego 106 DP AK. Odznaczony m.in. Orderem „Virtuti Militari”, Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami. „Wspomnienia” zaczynają się od sierpnia 1939, powołania do wojska i pierwszych dni wojny. Brak daty sporządzenia lub wydania „Wspomnień”.

IPN BU 0397/489 t. 1-2 (Opracowanie 647).

W latach 1958-1959 Antoni Iglewski pozostawał w zainteresowaniu Wydz. III KW MO we Wrocławiu w ramach sprawy ewidencyjno-obszerniczej krypt. „Lama” nr rej. 2657 jako uczestnik krajowego spotkania byłych skoczaków spadochronowych z terenu Włoch i Anglii (cichociemnych) zorganizowanego w Poznaniu. 27.05.1959 materiały złożono do archiwum pod sygn. 3320, przerejestrowano ją następnie na 95580/II.

Akta o sygn. 95580/II zostały zniszczone za protokołem brakowania akt nr 42/84. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Materiały z lat 1955-1964 zawierające Sprawę Operacyjnej Obserwacji krypt. „Skoczek” nr rej. 1246/1962, prowadzoną przez Wyds.BP/KWMO w Poznaniu, dotyczącą kontroli operacyjnej innej osoby – członka AK, skoczka spadochronowego, członka grupy „Cichociemni”. Do sprawy włączono materiały sprawy ewidencyjno-operacyjnej o sygn. 4393/B (nr rej. WUds.BP w Poznaniu 30/1955) dotyczące dwóch innych osób. Antoni Iglewski figuruje w notatce służbowej ze spotkania z informatorem pseud. „Walewski” sporządzonej 12.10.1957. „Walewski” poinformował, że 26.10.1957 zostało zaplanowane spotkanie byłych skoczków (cichociemnych) w lokalu LPŻ w Poznaniu. Zaproszenie wysłano m.in. do Antoniego Iglewskiego, który listownie potwierdził swój udział w spotkaniu. Dalej przechodzi w meldunku specjalnym z 04.11.1957, w którym zrelacjonowano przebieg spotkania cichociemnych. W jego czasie powołano klub byłych skoczków spadochronowych pod nazwą „Klub Cichociemnych”, który miał działać przy ZBoWiD. Działalność klubu była kontrolowana przez agenturę znajdującą się w tym środowisku. Przechodzi także w meldunku Naczelnika Wydz. III KW MO w Poznaniu do Naczelnika Wydz. III KW MO we Wrocławiu z 20.11.1957. Antoni Iglewski był skoczkiem spadochronowym po specjalnym przeszkoleniu w Anglii przy VI Oddziale z dziedziny wywiadowczej i dywersyjnej. W 1944 roku został przerzucony desantem do kraju w celu prowadzenia konspiracyjnej działalności przy dowództwie AK. Wziął udział w krajowym spotkaniu byłych skoczków, które odbyło się 26.10.1957 w Poznaniu, na którym powołano Klub Cichociemnych, którego został członkiem. Jako uczestnik ww. spotkania został wymieniony w notatce ze spotkania z informatorem z 10.06.1958 (s. 225-226).

IPN Po 08/679 (5489/II).

Materiały administracyjne MBP zawierające meldunki Samodzielnego Batalionu Szturmowego krypt. „Suszarnia” („C/S”) do Dowództwa Dywizji („C”) z lat 1944-1945 oraz sprawozdania, m.in. z kontroli zaopatrzenia i zakwaterowania plutonów dyspozycyjnych w Dowództwie Batalionu „Dołęgi”, wykaz poległych i rannych, zapotrzebowanie na żywność, wnioski awansowe itp. W materiałach znajdują się wnioski awansowe podpisane przez dowódcę „Suszarni” – Antoniego Iglewskiego pseud. „Ponar”, a także jego rozkazy dzienne.

IPN BU 1558/331, IPN BU 1558/332, IPN BU 1558/333.

Materiały administracyjne MBP zawierające notatki informacyjne z okresu 03.1949-20.01.1953 dotyczące przesłuchań członków AK. Antoni Iglewski przechodzi w trzech notatkach nr 12/160, 23/172 i 28/175 sporządzonych 20.01.1950, 08.02.1950 i 13.02.1950, w których zostały opisane złożone przez niego zeznania w sprawie dotyczącej innej osoby – członka ZWZ i AK pełniącego w organizacji różne funkcje. Z treści notatek wynika, że przesłuchujących interesowały szczegóły dotyczące działalności tej osoby, a nie Antoniego Iglewskiego. Zgodnie z ww. notatkami Antoni Iglewski w czasie przesłuchań zeznał, że wraz z tą osobą jesienią 1940 został aresztowany przez władze radzieckie po kilku tygodniach działalności na terenach północno-wschodnich (Brześć, Wilno, Białystok). W więzieniu w Moskwie przebywał do sierpnia 1941, gdy został zwolniony na mocy amnestii. Po zakończeniu wojny zajmował się w ZWZ organizowaniem partyzantki antyradzieckiej na terenie 4 powiatów województwa białostockiego. Zadaniem tych oddziałów miała być czynna walka z władzą radziecką.

IPN BU 01264/446.

Materiały administracyjne Dep. X MBP z 1953 zawierające dokumenty z akt kontrolno-śledczych dotyczących różnych osób prowadzących działalność podziemną. Antoni Iglewski pseud. „Ponar” przechodzi w odpisie do wiadomości Naczelnika Wydz. IV KM MO w Warszawie przesłanym 18.11.1953 przez naczelnika Dep. X MBP do Naczelnika Wydz. VI KW MO w Łodzi, które dotyczyło złożonych przez niego zeznań w sprawie dwóch innych osób.

IPN BU 0298/675 t. 3 (894/X t. 3).

Materiały administracyjne Dep. Śledczego MBP z lat 1950-1954 zawierające protokoły przesłuchań świadków i podejrzanych do różnych spraw śledczych prowadzonych przez Dep. Śledczy MBP. W materiałach znajduje się protokół przesłuchania Antoniego Iglewskiego w charakterze świadka 01.04.1954. 30.05.1953 został skazany przez Sąd Wojewódzki w Krakowie na karę 12 lat więzienia. W czasie przesłuchania zeznał, że we wrześniu 1939 wraz z oddziałem dywersyjnym wycofał się z lasów ostrowickich, gdzie oddział rozbroił się, po czym na własną rękę udał się do Ostrowa Mazowieckiego. Tam zaczął organizować oddziały do walki z okupantem. W tym czasie przez pewnego oficera nawiązał kontakt ze Sztabem Głównym ZWZ w Warszawie, z polecenia którego wyjechał na teren województwa białostockiego, zajętego przez Armię Czerwoną, w celu zorganizowania tam oddziałów konspiracyjnych. W listopadzie 1940 został aresztowany przez władze radzieckie i przewieziony do Moskwy, gdzie przez 9 miesięcy przebywał w więzieniu. Na początku sierpnia 1941 został zwolniony z więzienia i zaczął pracować w referacie opieki społecznej w placówce polskiej w Moskwie. W grudniu 1941 wyjechał do Archangielska, skąd przez Murmańsk drogą morską udał się do Anglii. W kwietniu 1942 ochotniczo przystąpił do kursu dywersyjno-partyzanckiego organizowanego przez Naczelne Dowództwo Armii Polskiej w Anglii. W lutym 1943 został po ukończeniu kursu został przetrzucony z samolotu do Polski w okolice Pruszkowa z zadaniem organizowania i doszkalania już istniejących oddziałów partyzanckich oraz prowadzenia walk z okupantem. Po nawiązaniu kontaktu z placówką został skierowany do Warszawy, gdzie otrzymał zadanie prowadzenia kursu dla podchorążych i podchorążych rezerwy AK, które prowadził do końca października 1943. Wiosną 1944 został przeniesiony do Krakowa, gdzie nawiązał kontakt komendantem Okręgu Kraków AK oraz z kierownikiem inspektoratu krypt. „Maria” pseud. „Bolko”/„1000”. Został mianowany trzecim zastępcą „Bolko” do spraw dywersyjno-partyzanckich. Prowadził kursy i organizował oddziały. W czerwcu lub lipcu 1944 został dowódcą oddziałów leśnych inspektoratu krypt. „Maria”.

IPN BU 0298/642 (874/X), IPN BU 01264/196 (874/X).

Akta administracyjne MBP zawierające kopie protokołów przesłuchań podejrzanych i świadków z lat 1949-1950 w związku z działalnością w Komunistycznym Związku Młodzieży Polskiej oraz AK. W aktach znajdują się dwie kopie przesłuchania Antoniego Iglewskiego 10.01.1950 przez oficera śledczego MBP w Warszawie w charakterze podejrzanego w sprawie dotyczącej zatrzymania przez gestapo byłego komendanta Okręgu Kraków AK. Zeznał, że nie ma żadnej szczegółowej wiedzy na temat tego wydarzenia ani dalszych losów tego komendanta.

IPN BU 01476/99.